



# ŠORFŮV LEXIKON KURIOZIT



## VYBRANÉ ZAJÍMAVOSTI Z PERIODIK A KNIH ZEJMÉNA AMERICKÉ PROVENIENCE LET MINULÝCH.

Ročník 1.

MAGNOLIA, Březen 2024

Číslo IV.

### RUNY A ARTEFAKTY V MINNESOTĚ

V roce 1898 Olaf Ohman se svým desetiletým synem Edwardem okopával pařezy na své farmě poblíž Kensingtonu v Minnesotě. Pracovali na vrcholku kopce asi 150 metrů od domu souseda Nilse Flatena, který si přišel na chvíli popovídat. Ohman měl potíže s pařezem osiky o tloušťce asi 25ti centimetrů a nemohl přijít na to proč nemůže ten pařez dostat ze země. Po bližším prozkoumání kořenů stromu zjistil, že ty se držely 70ti centimetrů dlouhého kamene, kolem kterého obrůstaly. Starý Ohman odřízl kořeny a se synem ten kámen vytáhl na povrch. Krátce nato ho Edward upozornil na linie značek na kameni a Ohman přiměl Flatena, aby se přišel podívat, co bylo pod stromem vykopáno. Oba sousedé si nejprve mysleli, že značky vypovídají o zakopaném pokladu a v místě tak začaly horečně kopat. Ovšem bez výsledku. Poté, co byl kámen vystaven ve výloze kensingtonské banky, místní lidé poznali, že jde o runové písmo. Nápis v překladu zní takto:

*8 Gótů a 22 Norů na průzkumné cestě z Vinlandu na západ. Měli jsme tábor u 2 útesů jeden den cesty severně od tohoto kamene. Byli jsme na lovu jeden den. Po návratu domů jsme našli 10 mužů červených od krve a mrtvých. Zachraňte od zlého. Máme 10 mužů na moři hlídat naši loď 14 dní cesty od tohoto ostrova. Rok 1362*

*(The Viking Explorers, vydáno 1966).*

### RUNOVÝ KÁMEN V OKLAHOMĚ

Asi kilometr severovýchodně od Heaveneru ve východní Oklahomě, se nachází obrovská plochá skála s runovým nápisem. Nápis byl zcela jistě vytesán na místě. Podle indiánů kmene Choctaw existoval nápis již v roce 1830 a jeho původ není znám. Geologové, kteří jej zkoumali, nenašli nic, co by vyvracelo domněnku, že nápis mohl být vytesán

před 1000 až 1500 lety. (*The Viking Explorers*, vydáno 1966).

### NÁLEZ V BERDMORE V ONTARIU

Jednoho květnového dne James Edward Dodd, těžař, který odebíral vzorky z křemenné žíly, vyhodil do povětří houštinu bílých bříz, aby si ušetřil práci s jejich prořezáváním. Stalo se to poblíž Breadmore v Ontariu. Při vykopávání země za pomoci svého čtrnáctiletého syna Waltera, Dodd objevil několik kusů zrezivělého železa. Byl mezi nimi meč s čepelí dlouhou asi 50 centimetrů, který se při zvedání ze skály, na níž ležel, zlomil na dvě části; dále sekera s ostřím dlouhým něco přes 10 centimetrů (velikost odpovídající nošení ve vikingském opasku) a železnou kulatinu dlouhou asi sedmáct centimetrů. Dr. Johannes Brondsted později identifikoval tuto tyč jako rukojeť vikingského chřestidla. Dodd se domníval, že tyto kusy nemají velkou hodnotu, a proto je nechal ležet na zemi před svým táborem. Viděli je však další lidé a zpráva se rychle rozšířila. Skutečnost, že tyto kusy byly nalezeny pohromadě, je důkazem, že na tomto místě zemřel viking. Možná se ztratil, nebo spíše byl zraněn a nemocen. Zemřel na kamenné římse se zbraněním, které měl blízko u sebe. Jeho nepohřbené kosti by za několik let zcela zmizely. (*The Viking Explorers*, vydáno 1966).

### YARMOUTSKÝ KÁMEN V NOVÉM SKOTSKU

Na skále, která se dříve nacházela nedaleko břehu přístavu Yarmouth v Novém Skotsku, byl nalezen zvláštní nápis. Zvětralost rýh písmen ukazuje, že nápis, který je znám více než 200 let, je nepochybně velmi starý. Kámen se nyní nachází v knihovně v Yarmouthu. Vzhledem k jeho váze, 180 kilo, jej do přístavu jistě nepřenesli indiáni, ale byl na něj napsán právě na tomto místě. Pan Strandwold se domnívá, že jde o nápis určený Eriku Rudému, který do kamene vytesal jeho syn Leif. Stojí na něm:

*Leif na počest Eirikovi*

*(The Viking Explorers, vydáno 1966).*

---

### FOMORIANÉ

Fomóriané byla rasa démonů, ohavná a zlá, proti níž musela bojovat většina nájezdníků na Irsko v dávné minulosti. O jejich příchodu neexistují žádné záznamy, takže tam pravděpodobně byli od počátku a přežili různá nebezpečí, které ovšem vyhubily následující vlny kolonizátorů. Podle Knihy Dobyetí první nejmenovaní obyvatelé Irska zahynuli při Velké potopě. Pak přišli Partholonovi synové, kteří již vedli válku proti Fomorianům a nakonec je zničil velký mor. Po nich přišel lid Nemedu, kterému se proti Fomorianům dařilo ještě hůře než jejich předchůdcům, neboť jimi byli zotročeni a museli každý listopad platit roční daň v podobě dvou třetin svých dětí a dvou třetin svého dobytka. Nakonec ve velké bitvě Fomory porazili a zabili i jejich krále Conanna, ale sami byli tak krutě oslabeni, že zemi opustili. Pak přišli Fir Bolgové, kteří neměli s Fomory žádné potíže, ale byli poraženi další vlnou nájezdníků, Tuatha De Dannan. Tuatha si Fir Bolgy podrobil, ale dovolil jim ponechat si provincii Connacht. Dostali se také do konfliktu s Fomory, ale do jisté míry s nimi uzavřeli kompromis, dokonce i sňateky. Válka však nakonec vypukla znovu a Fomoriáni byli nakonec v druhé bitvě u Moitury poraženi. Mezi teorie o původu Formorů se objevily domněnky, že tyto postupné vlny invaze popisují konflikty náboženských kultů a praktik. Pokud by tomu tak bylo, představovali by Fomorové primitivní náboženství, které s sebou neslo barbarské lidské a zvířecí oběti. Highlandští Fomoriáni byli rasou obrů, méně zlých než ti irští démoni. (*An Encyclopeida of Fairies*, vydáno 1976).

---

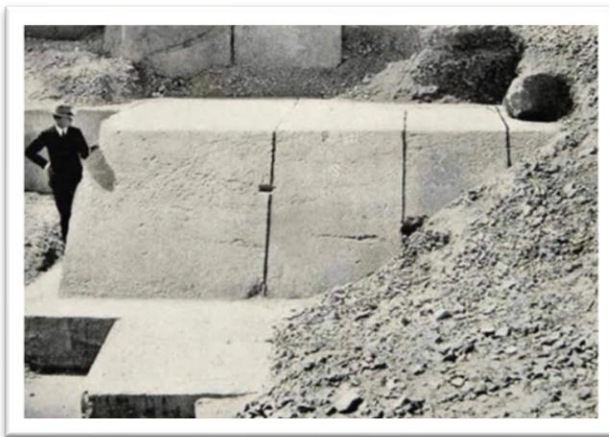
### VELIKÝ OBR Z HENLLYS

Stejně jako řvoucí býk z Bagbury je i velký obr z Henllys, jehož příběh vyšel v Athenaeu v roce 1847, duchem mrtvého, který se promění v démona. Někdy v 18. století žil na březích řeky Wye muž tak bohatý, zlý a tyranský, že se mu říkalo "Velký obr z Henllys". Celý kraj se radoval, když zemřel, ale neradoval se dlouho, protože se vrátil v tak strašlivé podobě, že se nikdo neodvážil po setmění vyjít ze dveří, a dokonce i koně a dobytek se shlukli kolem farem. Nakonec bylo rozhodnuto, že musí být jako

démon uložen. Tři duchovní se vydali za hluboké noci do kostela v Henllys, aby ho vymítli. Nakreslili před oltářem kruh a postavili se do něj. Každý měl v ruce zapálenou svíčku a společně se začali modlit. Najednou se v kostele objevila strašlivá příšera a s řevem se k nim blížila, ale když se dostala ke kruhu, zastavila se, jako by narazila na kamennou zeď. Pokračovali v modlitbách, ale řev byl tak strašlivý a příšera se přiblížila tak blízko, že jednomu muži selhalo srdce a svíce, kterou držel, zhasla. Ostatní nedbali ničeho a pokračovali ve vymítání. Pak se obr znovu objevil jako řvoucí lev a pak jako zuřící býk; pak se zdálo, jako by kostel zaplavila mořská vlna, a pak jako by se zřítla západní zeď. Druhý muž zakolísal ve své víře a druhá svíce zhasla. Přesto vše třetí pokračoval, i když jeho svíce bylo slabé. Nakonec se obr zjevil ve své smrtelné podobě a byl tázán, proč přišel v tak strašlivých tvarech. "Jako člověk jsem byl zlý," řekl, "a teď jsem ještě horší jako ďábel." A zmizel v záblesku ohně. Pak se všechny svíce znovu rozhořely a obr se zjevoval v menších a menších podobách, až z něj nakonec byla jen moucha, a tak byl rychle přičarován do krabičky od tabáku a ta hozena do jezírka Llynwyn, aby tam ležel devadesát devět let. Někteří říkají, že to bylo devět set devadesát devět let, ale v každém případě si všichni dávají velký pozor, aby krabičku od tabáku v jezírku Llynwyn nenarušili. (*An Encyclopeida of Fairies*, vydáno 1976).

---

### PRODUKT DOBY



*Pozůstatky vápencových bloků, které dříve pokrývaly celou Velkou pyramidu.  
Giza, Egypt 1909*

---

**Úryvky volně přeložil a připravil:** Filip Šorf, bibliofil a antikvarista, toho času žijící v Magnolii.